

Sygn. akt VIII U 457/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 6 lipca 2016 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych
w składzie:

Przewodniczący:	SSO Mariola Szmajduch
Protokolant:	Katarzyna Stefańczyk

po rozpoznaniu w dniu 6 lipca 2016 r. w Gliwicach

sprawy D. J.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w C.

o prawo do emerytury górniczej

na skutek odwołania D. J.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w C.

z dnia 25 stycznia 2016r. **nr** (...) - (...) - 7/20

zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznaje ubezpieczonemu D. J. prawo do emerytury górniczej poczynając od 1 listopada 2015r.

(-) SSO Mariola Szmajduch

Sygn. akt VIII U 457/16

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 25 stycznia 2016r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w C. odmówił ubezpieczonemu D. J. prawa do emerytury górniczej na podstawie art. 50a ustawy emerytalno – rentowej. W uzasadnieniu decyzji ZUS wskazał, iż decyzją z 15 grudnia 2008r. ubezpieczonemu już ustalono prawo do emerytury górniczej, a zatem brak jest podstaw do ponownego rozpatrzenia wniosku.

W odwołaniu od powyższej decyzji ubezpieczony wniósł o jej zmianę i przyznanie mu prawa do emerytury górniczej i jej przeliczenie w związku z przepracowaniem 30 miesięcy.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie, podtrzymując swoje dotychczasowe stanowisko. Wskazał, iż powodem odmowy prawa do kolejnej emerytury górniczej jest fakt, iż decyzją 15 grudnia 2008r. ustalili już ubezpieczonemu prawo do emerytury górniczej od dnia 31 grudnia 2008r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach ustalił następujący stan faktyczny:

Ubezpieczony D. J. urodził się w dniu (...)

Decyzją (...) Oddział C. z dnia 15 grudnia 2008r. ubezpieczonemu przyznano od 31 grudnia 2008r. tj. od daty ustania zatrudnienia prawo do emerytury górniczej bez względu na wiek na podstawie art.48 w związku z art.49 ustawy emerytalno rentowej.

W treści decyzji ZUS zaliczył ubezpieczonemu 26 lat i 6 miesięcy okresów składkowych oraz 11 miesięcy okresów nieskładkowych.

Do 286 miesięcy pracy górniczej zastosowano przelicznik 1,8, zaś do 4 miesięcy pracy górniczej zastosowano przelicznik 1,5.

Kolejnymi decyzjami ZUS dokonywał waloryzacji świadczenia oraz przeliczenia jego wysokości z uwagi na doliczanie stażu pracy.

W dniu 30 listopada 2015r. ubezpieczony złożył w organie rentowym nowy wniosek o prawo do emerytury.

Zaskarżoną decyzją z dnia 25 stycznia 2016r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w C. odmówił ubezpieczonemu D. J. prawa do emerytury górniczej na podstawie art. 50a ustawy emerytalno – rentowej tj. po osiągnięciu wieku 50 lat. W uzasadnieniu decyzji ZUS wskazał, iż ubezpieczonemu już ustalono prawo do emerytury górniczej, brak zatem podstaw do przyznania kolejnej emerytury górniczej.

Ustalono, iż ubezpieczony posiada 23 lata pracy górniczej w wymiarze półtorakrotnym z art. 50d i 1 rok 2 miesiące pracy górniczej z art.50 c ust.1 ustawy.

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie akt organu rentowego. Zgromadzona dokumentacja jest kompletna i została sporządzona w sposób rzetelny, a jej wiarygodność nie budzi wątpliwości. Nadto okoliczności faktyczne nie były sporne.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie ubezpieczonego zasługuje na uwzględnienie.

D. J. w dniu 30 listopada 2015r. złożył wniosek o prawo do emerytury.

Zaskarżoną decyzją ZUS odmówił ubezpieczonemu prawa do emerytury w oparciu o inną podstawę prawną niż dotychczas pobierane świadczenie.

Przedmiotem niniejszego postępowania jest więc prawo ubezpieczonego do kolejnej emerytury tj. emerytury górniczej przyznanej na innej podstawie prawnej niż uprzednio przyznane mu świadczenie.

Stan faktyczny w przedmiotowej sprawie jest bezsporny. Przedmiotem sporu jest natomiast interpretacja przepisów ustawy emerytalno – rentowej.

Przesłanki nabycia prawa do emerytury górniczej określa ustawa z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz. U. z 2013r., poz. 1440 ze zm.).

Trzeba jednak zwrócić uwagę, iż przepisy dotyczące emerytur górniczych zostały zmienione ustawą z dnia 27 lipca 2005r. o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz ustawy – Karta Nauczyciela (Dz. U. z 2005r. Nr 167, poz. 1397) – z mocą obowiązującą od dnia 1 stycznia 2007r. – w ten sposób, że uchylono między innymi art. 34, 48 i 49, zaś regulacje odnośnie prawa do emerytury górniczej zawarto w rozdziale 3a, tj. w art. 50a-50e.

Ubezpieczony nabył prawo do emerytury górniczej na podstawie przepisów w brzmieniu poprzednio obowiązującym, na podstawie tzw. „starych przepisów” tj. art. 48 w zw. z art. 49 ustawy emerytalno – rentowej.

Zgodnie z treścią art. 48 ust. 1 prawo do górniczej emerytury, bez względu na wiek i zajmowane stanowisko, przysługiwało pracownikom urodzonym po dniu 31 grudnia 1948r., a przed dniem 1 stycznia 1969r., którzy pracę górniczą wykonywali pod ziemią stale i w pełnym wymiarze czasu pracy przez okres wynoszący co najmniej 25 lat, z uwzględnieniem ust. 2 i 3 i z zastrzeżeniem art. 49.

Obecnie ubezpieczony zgłosił wniosek o prawo do „nowej” emerytury górniczej w wieku 50 lat tj. w oparciu o nową podstawę prawną a zatem w stosunku do niego należało stosować przepisy znowelizowane z dniem 1 stycznia 2007r. tj. art. 50a i następane ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

Według treści art. 50a ust 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych prawo do emerytury górniczej, przysługuje pracownikowi, który spełnia łącznie następujące warunki:

- 1) ukończył 55 lat życia;
- 2) ma okres pracy górniczej, wynoszący łącznie z okresami pracy równorzędnej co najmniej 20 lat dla kobiet i 25 lat dla mężczyzn, w tym co najmniej 10 lat pracy górniczej, o której mowa w art. 50c ust.1
- 3) nie przystąpił do otwartego funduszu emerytalnego albo złożył wniosek o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa.

Zgodnie zaś z ust. 2 wiek emerytalny wymagany od pracowników: kobiet mających co najmniej 20 lat, a mężczyzn co najmniej 25 lat pracy górniczej i równorzędnej, w tym co najmniej 15 lat pracy górniczej, o której mowa w art. 50c ust. 1, wynosi 50 lat.

Natomiast odpowiednikiem uchylonego art. 48 ustawy emerytalno – rentowej jest obecnie art. 50e ust. 1 ustawy, zgodnie z którym prawo do górniczej emerytury, bez względu na wiek i zajmowane stanowisko, przysługuje pracownikom, którzy pracę górniczą wykonywali pod ziemią stale i w pełnym wymiarze czasu pracy przez okres wynoszący co najmniej 25 lat, z uwzględnieniem ust. 2.

Organ rentowy stanął na stanowisku, że prawo do emerytury górniczej można uzyskać tylko jeden raz, a zatem osoby, które po raz pierwszy wystąpią do ZUS z wnioskiem o emeryturę górniczą, mogą uzyskać uprawnienie do tej emerytury albo na podstawie art. 50e albo na podstawie art. 50a omawianej ustawy jeśli spełnią warunki wskazane w tych przepisach. Natomiast nie ma możliwości ponownego ustalenia prawa do emerytury górniczej na podstawie art. 50a albo 50e ustawy, w sytuacji gdy wnioskodawca pobiera już emeryturę górniczą przyznaną w oparciu o jeden z tych przepisów.

Sąd orzekający w niniejszej sprawie nie podziela stanowiska organu rentowego.

W uzasadnieniu do przywołanego przez ZUS wyroku Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 5 marca 2013r. sygn. akt III AUa 1117/12, Sąd ten wskazał, że przewidziana w art. 50a ustawy emerytalnej górnicza emerytura, której nabycie ustawodawca wiąże z osiągnięciem stosownego wieku, uzależnionego od określonego okresu pracy górniczej przewidzianej w art. 50c ust. 1 ustawy emerytalnej – pomimo, iż warunki do jej uzyskania określono w dwóch odrębnych ustępach tego przepisu, faktycznie stanowi rodzajowo tożsame świadczenie.

Sąd zwraca jednak uwagę, że analizowane przez Sąd Apelacyjny przesłanki nabycia emerytury górniczej odnosiły się do dwóch ustępów tego samego przepisu tj. art. 50a ust. 1 i 2 ustawy emerytalno – rentowej. Tym samym Sąd Apelacyjny w Katowicach wskazał, iż emerytura górnicza przewidziana na podstawie art. 50a ust. 1 jest świadczeniem tożsamym rodzajowo z emeryturą górniczą przewidzianą w art. 50a ust. 2, oba te przepisy regulują bowiem nabycie prawa do emerytury górniczej po ukończeniu wymaganego wieku tj. 55 i 50 lat życia.

W tym samym uzasadnieniu Sąd Apelacyjny w Katowicach wskazał, że ustawa o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych – wśród rodzajów emerytur górniczych rozróżnia emeryturę górniczą bez względu na wiek i zajmowane stanowisko w przypadku wykonywania pracy górniczej pod ziemią stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, przez co najmniej 25 lat przyznawaną na podstawie jej art. 50e ust. 1 oraz przewidzianą w art. 50a emeryturę górniczą w obniżonym wieku 55 lub 50 lat przy 10 lub 15-letnim okresie pracy górniczej określonej w art. 50c ust. 1 w ogólnym okresie ubezpieczenia górnika (20/25 lat).

W ocenie sądu orzekającego są to zatem dwa różne świadczenia.

Sąd podziela stanowisko wyrażone w wyroku Sądu Najwyższego z dnia 17 grudnia 2014r. sygn. I UK 169/14 (LEX nr 1642866), iż obecny art. 50e ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, będący odpowiednikiem dawnego art. 48 tej ustawy, statuuje własny, odrębny od art. 50a układ warunkujący nabycie uprawnień do emerytury górniczej, rezygnując z przesłanki wieku emerytalnego na rzecz dłuższego, bo 25-letniego stażu kwalifikowanej pracy górniczej. Takie stanowisko zajął również Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 1 kwietnia 2014r., I UK 366/13 (LEX nr 1455428).

Przepisy te różnią się zatem w zakresie koniecznych przesłanek zarówno okresami wymaganej pracy górniczej: art. 50a ust. 1 i 2 ustawy wymaga legitymowania się odpowiednio okresem 20 i 25 pracy górniczej i równorzędnej, w tym okresem odpowiednio 10 i 15 lat pracy górniczej określonej w art. 50c ust. 1, art. 50e ust. 1 wymaga wykazania 25 lat pracy górniczej wykonywanej pod ziemią stale i w pełnym wymiarze czasu pracy (z uwzględnieniem ust. 2.), jak też różnią się co do przesłanki osiągnięcia wymaganego wieku w art. 50a ust. 1 i 2 i jej braku w art. 50e ust. 1.

Nie można podzielić stanowiska organu rentowego, iż po stronie ubezpieczonego nie wystąpiły jakiegokolwiek przesłanki, uzasadniające uzyskanie prawa do kolejnego świadczenia.

Okoliczności faktyczne sprawy nie były sporne. Ubezpieczony posiada wymagany w art. 50a ust. 2 okres pracy górniczej, osiągnął również wiek 50 lat, co w ocenie Sądu należy uznać za spełnienie przesłanek z art. 50a ust. 2 ustawy, a zatem spełnienie przesłanek z przepisu, który w sposób odrębny statuuje nabycie prawa do emerytury górniczej od art. 48 (odpowiednik obecnego art. 50e ust.1), na podstawie którego ubezpieczony nabył uprzednio emeryturę górniczą.

Spełnieniu tych przesłanek nie stoi na przeszkodzie fakt, że od czasu nabycia uprawnień do emerytury górniczej w 2008r. odwołujący nie posiada nowych okresów pracy górniczej.

W wyroku z dnia 6 marca 2012r. sygn. I UK 309/11 (LEX nr 1165285) Sąd Najwyższy stwierdził, iż górnikowi, któremu wcześniej na podstawie art. 48 u.e.r.f.u.s. ustalono prawo do emerytury górniczej bez względu na wiek z zaliczeniem okresu urlopu górniczego nie może być "po raz drugi" ustalona emerytura górnicza na innej podstawie prawnej (art. 50a tej ustawy), tym razem ze względu na osiągnięcie limitu górniczego wieku emerytalnego, ponieważ po uchyleniu z dniem 1 stycznia 2007r. art. 48 tej ustawy nie ma podstaw prawnych do "ponownego" zaliczenia okresu tego samego urlopu górniczego, który został wcześniej uwzględniony przy ustaleniu górniczych uprawnień emerytalnych w stanie prawnym obowiązującym przed 1 stycznia 2007r., w którym skorzystanie z równorzędnych z pracą górniczą okresów urlopu górniczego pozwalało nabyć górnikowi prawo do emerytury górniczej (art. 21 ust. 1-4 ustawy z 1998r. o dostosowaniu górnictwa węgla kamiennego do funkcjonowania w warunkach gospodarki rynkowej oraz szczególnych uprawnieniach i zadaniach gmin górniczych w związku z art. 45 ustawy z 2003 r. o restrukturyzacji górnictwa węgla kamiennego w latach 2003-2006).

Tym wyrokiem Sąd Najwyższy nie stwierdził jednak, że górnik, który wcześniej nabył prawo do emerytury górniczej bez względu na wiek, nie może w ogóle nabyć "po raz drugi" emerytury górniczej na innej podstawie prawnej (art. 50a tej ustawy), a stwierdził jedynie, że jest to niemożliwe w stanie faktycznym tej konkretnej sprawy. Analizowany w tej sprawie stan faktyczny przedstawiał się w ten sposób, że ubezpieczony nabył uprzednio prawo do emerytury górniczej na podstawie art. 48 ustawy, a do okresu pracy górniczej wliczono mu okres urlopu górniczego, obecnie zaś nie może

on nabyć prawa do emerytury górniczej na nowej podstawie prawnej, gdyż z uwagi na zmianę przepisów i uchylenie art. 48 ustawy, urlop górniczy nie jest już okresem pracy równorzędnej z pracą górniczą, i z tej przyczyny ubezpieczony nie posiada wymaganego przez art. 50a ustawy okresu pracy górniczej.

Jak wyżej wskazano, w okolicznościach przedmiotowej sprawy nie było sporne, że ubezpieczony spełnia przesłanki wskazane w art. 50a ust. 2 ustawy tak w zakresie wymaganego okresu pracy górniczej, jak i wieku.

Mając powyższe na uwadze należało uznać, że ubezpieczony spełnia przesłanki do przyznania mu prawa do emerytury górniczej w oparciu o inną podstawę prawną niż dotychczas przyznane świadczenie.

Faktem jest, że przepisy omawianej ustawy przewidują kilka możliwości nabycia prawa do emerytury przez pracowników wykonujących prace w górnictwie i żaden przepis nie ustanawia zakazu nabywania prawa do kolejnej emerytury górniczej, po spełnieniu przesłanek przewidzianych w odrębnych przepisach, czyli w oparciu o nową, inną od dotychczasowej podstawę prawną. Już tytuł rozdziału 3a omawianej ustawy „Emerytury górnicze” wskazuje, że ustawodawca przewidział dwa rodzaje świadczeń dla tej grupy pracowników.

Trafność powyższego poglądu potwierdził Sąd Apelacyjny w wyroku z dnia 18 marca 2016r. w sprawie sygn. III AUa 1395 /15.

Z tych względów – na mocy art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. – Sąd zmienił zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznał ubezpieczonemu D. J. prawo do emerytury górniczej poczynając od 1 listopada 2015r. tj. od miesiąca złożenia wniosku.

(-) SSO Mariola Szmajduch